

Puolanvinttikoiran terveystutkimus 2005

Miksi terveystutkimus?

SKL on käynnistänyt jalostuksen tavoiteohjelman (JTO) laadinnan kaikille koiraroduille, joiden viiden viimeisen vuoden yhteenlaskettu rekisteröintimäärä on vähintään 50. Tavoiteohjelman laadinnasta vastaavat rotujen jalostustoimikunnat ja sen tulisi olla valmis vuoden 2006 loppuun mennessä. Terveystutkimus on yksi osa tätä tavoiteohjelmaa.

Puolanvinttikoiralle ei tavoiteohjelmaa ole välttämätöntä laatia kokonaisuudessaan, tai sen laatiminen on vapaaehtoista. Niitä syitä, miksi terveystutkimus päätettiin suorittaa, on kahdenlaisia. Ensiksi pyritään laatimaan dokumentti, jossa kotimainen koirakanta tulisi mahdollisuuksien mukaan kartoitetuksi, ja tekemään rodun tilaa myös tällä tavoin kotimaassa nykyisille ja tuleville harrastajille tunnetuksi. Toiseksi pyritään hakemaan sitä mallia, joka terveystutkimuksena olisi käyttökelpoinen tälle rodulle yleensä ja voisi siten toimia mahdollisesti pohjana tuleville Suomessa ja muissa maissa toteutettaville tutkimuksille. Puolanvinttikoiralle ei aikaisemmin tiedäksemme ole missään suoritettu kattavaa ja tavoitteellista terveystutkimusta. Aikaisempaa tietoa tutkimuksen laadinnan yksityiskohdista meillä ei siis ole saatavilla. Tutkimuksen laatimisesta vastaavat avustajat tarpeen mukaan käyttäen rodun SVKL:n jalostusneuvot.

Tutkimuksen laadinnassa on lähdettävä liikkeelle lähes tyhjästä. Puolassa ei ole saatavilla virallista tietoa puolanvinttikoirilla todetuista sairauksista, joten oli pidettävä niissä sairauksissa ja vioissa, joita Suomessa on vinttikoirilla yleensä todettu ja oletettava niitä esiintyvän myös puolanvinttikoirilla. Haluttiin rajoittaa tutkimus koskemaan vain niitä sairauksia ja vikoja, jotka on mahdollisesti oletettava perinnöllisiksi tai joihin taipumuksen voi olettaa perinnölliseksi. Ongelman muodosti luonteen käsittely. Meillä ei ole toistaiseksi yleisesti käytössä pätevää vinttikoirille tarkoitettua luonnetestää, ja taas kaikille roduille tarkoitettua luonnetestää puolanvinttikoiria ei liene kovin paljon käynyt. Luonteen arviointi jää siis koiran omistajalle tai kasvattajalle. Jonkinlaisena yleisenä ohjeena luonnetta arvioitaessa voitaisiin pyytää kiinnittämään huomiota erikokoisiin, miten koira suhtautuu tuntemattomiin ihmisiin ja lajiverheihin. Yleisesti tässä osiossa kaikki vapaasti kirjatut huomiot ovat arvokkaita.

Tutkimus on ollut arvioitavana SVKL:n jalostustoimikunnassa, missä se on tarkastettu ja käytettäväksi hyväksytty.

Keitä tutkimus koskee?

Tutkimus koskee kaikkia suomalaisen omistuksessa olevia tai olleita puolanvinttikoiria. Käyttämällä kahta eri tutkimusta toivomme saavamme tietoa niin monesta koirasta kuin mahdollista.

Kaksiosainen tutkimus

1. Kasvattajien tulisi täyttää sekä **kasvattajatutkimus** että **omistajatutkimus**. Tutkimus on laadittu siten, että koirat voi tutkimuksesta yksilöidä. Tämä saattaa tuntua joistakin vastaajista vaikealta, mutta on toisaalta ainoa keino tämänlaisessa kaksiosaisessa tutkimuksessa, jotta päällekkäisyyksiltä välttyttäisiin ilman monimutkaisia selontekoja ja merkintöjä. Yksinkertaisinta nimittäin on, että kasvattajat ilmoittavat kasvattajatutkimuksessa kaikki omia pentueitaan koskevat tiedot niin pitkälle kuin ne tiedossa ovat. Sen lisäksi he täyttävät omistajatutkimuksen kaikista niistä koirista, jotka ovat olleet tai ovat tällä hetkellä heidän omistuksessaan riippumatta siitä ovatko ne omia kasvatteja vai muualta hankittuja.

2. Omistajien tulee täyttää **omistajatutkimus** kaikista niistä koirista, jotka ovat tai ovat olleet heidän omistuksessaan ja joista tietoja on saatavilla. Periaatteessa kaikki koirat voi käsitellä samalla kaavakkeella, tarvittaessa voi käyttää lisätilaa paperin toisella puolella tai erillisellä paperilla.

Miten tietoa tullaan käyttämään?

Niillä tiedoilla, joita puolanvinttikoirista tällä tutkimuksella saadaan kerätyksi on kahdenlaisia tavoitteita. Ensiksi niiden toivotaan selvittävän koirakantamme nykyistä terveydentilaa, toiseksi ne antavat suuntaa tuleville terveystutkimuksille.

Tutkimuksen tulokset analysoidaan ja niistä tehdään yhteenveto, joka julkaistaan puolanvinttikoiraharrastajien käyttöön. Mikäli JTO laaditaan soveltuvin osin terveystutkimus tulee sisältymään siihen. Rodun kotimaa saa halutessaan käyttöönsä tulokset suomalaisesta tutkimuksesta. Tutkimuksen onnistuminen riippuu suuresti siitä, miten kattava palaute saadaan. Pyydämme sen tähden, että vastaatte mahdollisimman huolellisesti.

Lämmin kiitos vaivannäöstänne!

Tulosten yhteenveto

Kysely lähetettiin 21:lle henkilölle, joista 20 palautti vastauksen. Vastausprosentti oli 95%, ja vastaukset kattoivat 94% Suomessa rekisteröidyistä ja suomalaisten omistamista puolanvinttikoirista. Kyselyn ajankohtaan mennessä näitä oli 57 kappaletta.

1 Viat ja sairaudet

- allergia 4 tapausta (2 broilerille, 1 tietylle teolliselle koiranruualle, 1 pölylle)
- kasvaimia 4 tapausta (nisässä, mahalaukussa, kohdussa, ikenessä)
- valeraskauksia 3 tapausta
- laajentunut eturauhanen 3 tapausta
- yläpurenta 3 tapausta (2 selvää, 1 vähäinen)

yksittäisiä tapauksia

- eteistakykardia
- epäsäännöllinen kiimankierto
- kohtutulehdus
- toistuvat silmätulehdukset
- luukalvon tulehdus
- kynsien irtoaminen
- hammaspuutos
- krooniset vatsaongelmat
- suolistotulehdus

2 Kuolinsyyt

8 - 12 v.

- laajentuneen eturauhasen aiheuttama munuaisten ylikuormitus
- takaraajojen akuutti halvaantuminen (eutanasia)
- korkea ikä yleensä
- vatsalaukun kasvain

alle 8 v.

- onnettomuus 2 tapausta
- äkillinen sydämen toiminnan vajaus
- eutanasia luonneongelmien vuoksi 2 tapausta

3 Tutkimukset

- **silmiä** ei tutkittu
- **lonkkia** ei tutkittu
- **luonne testattu** 1 koiralla tulos 54 p.

4 Luonne

Luonteesta mainittiin rodun taipumus aggressioon tai liialliseen arkuuteen. Näykkimistaipumus ja varautunut suhtautuminen vieraisiin ihmisiin ja koiriin koettiin ongelmiksi, samoin tietty arvaamattomuus käyttäytymisessä. Joillakin koirilla on esiintynyt eroahdistusta ja rodulle epätyypillistä pehmeyttä. Vahva metsästys- ja vartioimisvietti mainittiin myös, vaikka niitä ei pidetty yksiselitteisesti ongelmina. Suuri osa vastaajista oli sitä mieltä, että näihin ominaisuuksiin voidaan vaikuttaa asianmukaisella koulutuksella ja korosti koiran sosiaalistamisen ohella kunnollisen peruskoulutuksen merkitystä. Mainittujen ongelmien myös todettiin vähenevän iän myötä.

5 Muuta huomioitavaa

Kasvattajia kehoitettiin kiinnittämään tulevaisuudessa erityisesti huomiota rodun luonteeseen.